

POZĪCIJA

Apstiprināts LSA Domes sēdē

20.09.14.

20.09.2014.

Rīgā

Nr. 2014/NP3

Par ārvalstu studentiem Latvijas Republikas augstākās izglītības iestādēs**ORGANIZĀCIJA**

Latvijas Studentu apvienība (LSA) pārstāv Latvijas studējošo intereses nacionālā un starptautiskā līmenī. Saskaņā ar Augstskolu likumu apvienības biedri ir visu Latvijas augstskolu studējošo pašpārvaldes. LSA pauž demokrātiskā procedūrā formulētu, reprezentatīvu Latvijas studējošo viedokli.

SITUĀCIJA

Pilna laika ārvalstu studējošo skaits pēc IZM datiem laika posmā no 2009. gada līdz 2013. gadam pieaudzis no 1715 līdz 4228, un šobrīd ir vairāk kā 5% no augstskolās studējošajiem, atsevišķās augstskolās sasniedzot līdz pat 40% no studējošo kopskaita. Augstākās izglītības iestādes, kā arī valsts, pēdējos gados atzinušas, ka augstākās izglītības eksports uzskatāms par vienu no prioritārajiem virzieniem, par ko liecina arī augstākminētie skaitļi.

Ārzemju studentu skaitam saglabājot pieaugošu tendenci, aizvien vairāk arī nacionālā mērogā dzirdams par ikdienas nepieciešamībām, ar ko saskaras iebraucošie studenti. RTU Studentu Parlamenta veiktā pētījuma par ārvalstu studentu integrāciju “Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana” rezultātos norādīts, ka 24% no ārvalstu studējošajiem izjūti sabiedrības negatīvo attieksmi un norādījuši to kā galveno neapmierinātības iemeslu ar studijām Latvijā.

Latvijas Studentu apvienības Kongress noteicis, ka ārvalstu studenti ir jāintegrē studiju vidē, to intresēm jābūt pārstāvētām un studiju maksām jābūt samērīgām visām studentu grupām.

Pašreizējā situācijā LSA saredz iespējamus uzlabojumus studiju finansēšanā, studējošo pārstāvniecībā un integrācijā, kā arī augstākās izglītības institūciju darbībā.

PAMATOJUMS

Latvijas Studentu apvienība, balstoties uz RTU Studentu Parlamenta pētījuma par ārvalstu studentu integrācijas veicināšanu Latvijā “Latvijā studējošo saliedētības veicināšana un ārzemju studentu diskriminēšanas mazināšana” apkopotajiem rezultātiem, spējusi analizēt situāciju un izveidot rekomendācijas, kas veicinātu ārvalstu studentu sekmīgāku integrāciju un uzlabotu studiju apstākļus Latvijā.

NEPIECIEŠAMĀS IZMAIŅAS

1. Finansēšana

Ārvalstu studējošo studiju finansēšanai jānotiek uz godīgiem principiem, kuri ir apstiprināti konkrētajā augstākās izglītības iestādē:

1.1. Augstākās izglītības iestādes ir izskaidrojušas reģistrācijas maksu pamatojumu un izlietojumu, tās tiek aprēķinātas pēc metodikas, kura, ar studējošo iesaisti, apstiprināta augstākās izglītības iestādē.

1.2. Studiju maksas ārvalstu studējošajiem tiek aprēķinātas pēc tādas pašas metodikas kā Latvijas studējošajiem, pamatojoties uz aktuālajām studiju procesa realizēšanas izmaksām, ar iespēju studiju maksām atšķirties objektīvu iemeslu dēļ.

2. Pārstāvniecība

Augstākās izglītības iestāžu pašpārvaldēm jāveicina ārvalstu studējošo iesaistīšanās studējošo pārstāvniecībā, izvirzot atbildīgās personas, kas nodrošina ārvalstu studējošo interešu pārstāvniecību un informācijas apriti.

Lai pilnveidotu ārvalstu studējošo pārstāvniecību, pašpārvaldēm tiek rekomendēts:

- Izveidot atsevišķu pārstāvniecības institūciju kā daļu no pašpārvaldes, kas dotu iespēju ārvalstu studējošajiem tieši iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos.
- Nodrošināt pašpārvalžu procesu tulkošanu, kas ļauj sekot līdzi darba kārtībai un notiekošajam.
- Pāriet uz darba daļēju vai pilnīgu dublēšanu angļu valodā, kas nodrošinātu ārvalstu studējošajiem vienlīdzīgas iespējas piedalīties studējošo pārstāvniecībā.
- Par pilnīgi vienlīdzīgām pārstāvniecības iespējām tiek uzskatīta iespēja ārvalstu studējošajiem ieņemt jebkuru vēlētu amatu gan pārstāvniecības ietvaros, gan augstākās izglītības institūcijas ietvaros.

3. Integrācija

Visās augstākās izglītības iestādēs, kurās studē ārvalstu studējošie, jāīsteno informatīvi pasākumi studiju sākumā, kuros studējošajiem ir iespēja iegūt visu nepieciešamo informāciju par Rīgu, Latviju, studiju organizāciju, studiju procesu un vidi attiecīgajā augstākās izglītības iestādē.

Augstākās izglītības iestāde un/vai studējošo pašpārvaldei jārealizē t.s. "badiju" jeb mentoru programmu, kura sekmē ārvalstu studējošo informētību, kā arī integrāciju latviešu studējošo vidū. Programmas ietvaros katram ārvalstu studentam tiek piešķirts "badijs" jeb mentors, kurš sniedz ārvalstu studējošajam nepieciešamo informāciju par studiju vidi, procesu un ikdienu.

Augstākās izglītības iestādei nepieciešams realizēt pasākumus, kas sekmē ārvalstu studējošo studiju procesu, piemēram, internacionāli studiju vakari. Tāpat jārealizē dažādi kulturāli pasākumi, kas tendēti uz starpkultūru komunikācijas attīstīšanu, kultūru savstarpēju iepazīšanu un sapratni, kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu.

Ārvalstu un latviešu studējošajiem jāsniedz iespēja studēt starptautiskajās grupās, tādējādi veicinot multikulturālas vides un studiju procesa veidošanos.

Katrai AII jānodrošina vienotu, universālu informācijas platformu angļu valodā, kurā ir pieejama visa nepieciešamā informācija par Rīgu, Latviju, studiju procesu (t.sk. tulkoti AI un AII normatīvie akti), studiju vidi, aktuālajiem pasākumiem un iespējām ārvalstu studējošajiem.

AII, kurās studē ārvalstu studenti, videi ir jābūt pielāgotai, piemēram, ir jāizvietoto norādes un informatīvie materiāli gan latviešu, gan angļu valodā.

4. Augstākās izglītības iestāžu darbība

Augstākās izglītības iestāžu atbalsta personālam ir jābūt izglītotam, lai strādātu ar ārvalstu studējošajiem - darbinieki ir spējīgi komunicēt angļu valodā, ir tolerantī un saprotoši pret studējošajiem (tajā skaitā, bet neierobežojot: dažādu rasu, tautu, kultūru, reliģisko piederību, dzimumu, vecumu; ar veselības traucējumiem u.c. diskriminācijas faktoriem), tādējādi veicinot ārvalstu studējošo integrāciju augstākās izglītības iestādē.

Augstākās izglītības iestādēm tiek rekomendēts veidot ārvalstu studējošajiem iepazīšanās gadu (*foundation year*), kurā topošais studējošais iepazītu augstskolu, izvēlēto studiju programmu un vietējo kultūru, kā arī pilnveidotu savas angļu un latviešu valodas zināšanas.

Augstākās izglītības iestāžu elektroniskā vide ir ārvalstu studējošajiem draudzīga; mācību materiāli ir pieejami elektroniski, ir iespējama pārbaudījumu kārtošana elektroniski, kā arī tiek nodrošināta iespēja komunicēt ar pasniedzējiem, tādējādi nodrošinot pilnvērtīgas īslaicīgas mobilitātes iespējas mācību gada laikā.

Augstākās izglītības iestādēm jānodrošina ārvalstu studējošajiem iespēju konsultēties pie padomdevējiem-konsultantiem akadēmisko, sociālo un psiholoģisko problēmu gadījumos, tādējādi palīdzot uzlabot ārvalstu studējošā dzīvi un veicinot ārvalstu studējošo integrāciju gan augstākās izglītības iestādē, gan Latvijā kopumā.

Augstākās izglītības iestādes reflektantu skaitam ir jābūt atbilstošam tās tehniskajai un mācībspēku kapacitātei, nodrošinot vienlīdzīgu un pietiekamu materiāltehnisko nodrošinājumu visiem studējošajiem.

REZULTĀTS

Gan studentu pārstāvniecībā, gan augstākās izglītības iestādēs ieviešot rekomendētos integrācijas pasākumus un nodrošinot kvalitatīvas studijas, Latvijas augstākās izglītības sistēma piedzīvos pozitīvas pārmaiņas, pirmkārt, vaicinot internacionalizāciju, kas ir pasaulē atzīts faktors augstākās izglītības kvalitātes celšanās ietekmē. Otrkārt, veidojot tolerantu, integrētu vidi latviešu un ārvalstu studējošo vidū tiek sekmētas studentu iespējas kvalitatīvi apgūt studiju programmā paredzēto un sasniegt mācīšanās rezultātus, tādējādi veicinot studentu labklājību un izcilību.

Paredzētās izmaiņas studentu pārstāvniecības darbībā, iekļaujot ārvalstu studentus, ļaus pilnveidot studējošo pašpārvalžu pārstāvniecības līmeni, nodrošinot pilnvērtīgāku viedokļu un vajadzību atspoguļojumu.